

Ο Ρόλος της Κτηνοτροφίας στην Ολοκληρωμένη Αγροτική Ανάπτυξη

Δρ Φώτιος Βακάκης

Γεωπόνος – Γεωργοοικονομολόγος,

Δ/νων Σύμβουλος της «Βακάκης & Συνεργάτες» ΑΕ - Σύμβουλοι για Αγροτική Ανάπτυξη

- Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται τα γενικά συμπεράσματα σχετικής μελέτης και προτείνεται ένα νέο πρότυπο οργάνωσης και λειτουργίας της ελληνικής κτηνοτροφίας, το οποίο να ικανοποιεί τις σύγχρονες κοινωνικές απαιτήσεις και, ταυτόχρονα, ν' ανταποκρίνεται επιτυχώς στο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό. Με βάση αυτή τη μελέτη, σε επόμενα τεύχη του περιοδικού θα δημοσιευθούν τα ειδικά συμπεράσματα και οι προτάσεις για τους επιμέρους κλάδους της κτηνοτροφίας, με πρώτον εκείνον της αιγοπροβατοτροφίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κοινωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον, υποστηριζόμενο από εκδηλωμένη πολιτική βούληση, σε τρεις βασικές συνιστώσες της ζωικής παραγωγής:

- παραγωγή προϊόντων με υψηλά standards ποιότητας και υγιεινής,
- ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των συστημάτων ζωικής παραγωγής στο περιβάλλον, κυρίως στο έδαφος και τη χλωρίδα,
- διασφάλιση των «δικαιωμάτων των ζώων», του “animal welfare”, όπως διατυπώνεται στην ορολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ενδιαφέρον αυτό συνδυάζεται με την κύρια οικονομική επιδίωξη, την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων στα πλαίσια της παγκόσμιας αγοράς. Επιδιώκεται δηλαδή η ικανοποίηση των απαιτήσεων της Κοινωνίας με την ελάχιστη δυνατή οικονομική επιβάρυνσή της.

Επομένως, η άσκηση της κτηνοτροφίας πρέπει να στηριχτεί σε νέα πρότυπα οργάνωσης και λειτουργίας, τα οποία να ικανοποιούν τις σύγχρονες κοινωνικές απαιτήσεις και, ταυτόχρονα, ν' ανταποκρίνονται επιτυχώς στο διεθνή οικονομικό ανταγωνισμό.

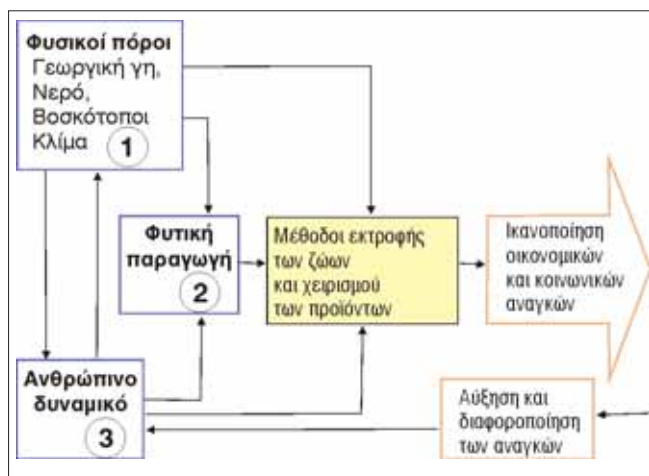
Με βάση τη μελέτη αυτή ως υπόβαθρο, θα ακολουθήσουν, με μια σειρά άρθρων σε επόμενα τεύχη του περιοδικού, αναλύσεις για τους επιμέρους κλάδους της κτηνοτροφίας, προκειμένου να αναδειχθεί το μέγεθος, το περιεχόμενο και ο συντονισμός των προσπαθειών που απαιτούνται για την προσχεδιασμένη ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και την παραγωγή προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας. Σύντομα θα παρουσιαστεί η ανάλυση που αφορά στην αιγο-προβατοτροφία, που είναι ο βασικότερος κλάδος της ελληνικής κτηνοτροφίας με τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης και πραγματοποίησης εξαγωγών φέτας. Θα ακολουθήσει εκείνη που αφορά στον κλάδο της

χοιροτροφίας, ο οποίος έχει την ικανότητα, υπό προϋποθέσεις, να διασφαλίσει αυτάρκεια της Χώρας σε χοιρινό κρέας ποιότητας, με συνέπεια τη μείωση των εισαγωγών που υπερβαίνουν την εγχώρια παραγωγή. Στη συνέχεια, η ανάλυση που αφορά στην πτηνοτροφία, της οποίας το εγκατεστημένο δυναμικό, υπό προϋποθέσεις, έχει σημαντικά περιθώρια και για εξαγωγικές επιδόσεις και, τέλος, η ανάλυση που αφορά στην βοοτροφία, με έμφαση στην παραγωγή βοδινού κρέατος ποιότητας.

1. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ

Κτηνοτροφία: Ο όρος «κτηνοτροφία», σύμφωνα με την ορολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνεται στον όρο «γεωργία», ο οποίος υποδηλώνει τη συστηματοποιημένη γνώση και πράξη χειρισμού των φυτών και των ζώων, με σκοπό την πληρέστερη ικανοποίηση των διατροφικών και μη αναγκών των κοινωνιών. Επειδή η ικανοποίηση των

Διάγραμμα1. Βασικοί παράγοντες του κυκλώματος της κτηνοτροφίας.

Πίνακας 1. Η συμμετοχή της κτηνοτροφίας στη γεωργική παραγωγή και των επιμέρους κτηνοτροφικών κλάδων στη ζωική παραγωγή (Στοιχεία Eurostat).

Συγκρινόμενα μεγέθη	ΑΑΠ (εκατομ. €)		Εκατοστιαία μεταβολή 2005/1995	Εκατοστιαία συμμετοχή	
	1995	2005		1995	2005
Ακαθάριστη Αξία (εκατομμύρια €)					
Φυτική Παραγωγή	7.279,2	8.928,4	22,6	72,9	72,6
Ζωϊκή Παραγωγή	2.361,2	2.903,5	23,0	23,7	23,6
Πρώτη μεταποίηση	339,6	462,9	36,3	3,4	3,8
Γεωργική παραγωγή	9.980,0	12.294,8	23,2	100,0	100,0
Ζωική παραγωγή:	2.361,2	2.903,5	23,0	100,0	100,0
● Ζώα:					
Αιγο-προβατοτροφία	725,8	924,9	27,4	30,7	31,9
Χοιροτροφία	227,8	227,1	0,0	9,6	7,8
Βοοειδή	244,8	310,2	26,7	10,4	10,7
Πτηνοτροφία	152,0	149,3	-1,8	6,5	5,1
Λοιπά ζώα	28,0	41,9	49,6	1,2	1,4
Σύνολο	1.378,4	1.653,4	20,0	58,4	56,9
● Προϊόντα:					
Γάλα	778,4	1.027,0	31,9	33,0	35,4
Αυγά	146,5	138,3	-5,6	6,2	4,8
Λοιπά	57,8	84,8	46,7	2,4	2,9
Σύνολο	982,7	1.250,1	27,2	41,6	43,1
● Ζώα + προϊόντα:					
Αιγο-προβατοτροφία*	1.309,6	1.705,4	30,2	55,6	58,7
Χοιροτροφία	227,8	227,1	0,0	9,6	7,8
Βοοειδή*	439,5	556,7	26,7	18,6	19,2
Πτηνοτροφία (ζώα+αυγά)	298,5	287,6	-3,7	12,6	9,9
Λοιπά ζώα και προϊόντα	85,8	126,7	47,7	3,6	4,4
Σύνολο	2.361,2	2.903,5	23,0	100,0	100,0

* Η Αξία του γάλακτος επιμερίζεται στα βοοειδή και στα αιγοπρόβατα ως ακολούθως, με βάση την ποσότητα παραγωγής και τις τιμές παραγωγού:

	1995	2005
Αιγοπρόβατα	583,8	780,5
Βοοειδή	194,6	246,5
Σύνολο	778,4	1.027,0

αναγκών των ανεπτυγμένων κοινωνιών γίνεται, κυρίως, με τελικά καταναλωτικά αγαθά, ο όρος «κτηνοτροφία» περιλαμβάνει και τον μετασυλλεκτικό χειρισμό και την πρώτη μεταποίηση των πρωτογενών κτηνοτροφικών προϊόντων. Τρεις είναι οι βασικοί παράγοντες που προσδιορίζουν το κύκλωμα της κτηνοτροφίας, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1: οι φυσικοί πόροι, η φυτική παραγωγή και το ανθρώπινο δυναμικό.

Ανάπτυξη της Κτηνοτροφίας: Η ανάπτυξη της κτηνοτροφίας αφορά στην καλύτερη δυνατή διαχείριση: (i) των τεχνικών θεμάτων που συνδέονται με την παραγωγή, το μετασυλλεκτικό χειρισμό και την πρώτη μεταποίηση των πρωτογενών κτηνοτροφικών προϊόντων, ώστε να καταστούν τελικά καταναλωτικά αγαθά, (ii) των οικονομικών θεμάτων, που συνδέονται με την ικανοποίηση των οικονομικών επιδιώξεων των κτηνοτρόφων και των καταναλωτών και (iii) των κοινωνικών και περιβαλλοντικών θεμάτων, που συνδέονται με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, με την προστασία των φυσικών πόρων και με τις συνθήκες διατήρησης των ζώων, ώστε να διασφαλίζονται υψηλά

standards υγιεινής για τα προϊόντα και να γίνονται σεβαστά τα «δικαιώματα των ζώων».

Ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη: Με τον όρο αυτό νοείται η μακροχρόνια διαδικασία κατά την οποία η Οικονομία και η Κοινωνία ενός αγροτικού χώρου πραγματοποιεί αύξηση και διαφοροποίηση της παραγωγικής ικανότητάς της και προσαρμογή της δομής της, ώστε να προκύπτει αυτοσυντηρούμενη βελτίωση του επιπέδου κοινωνικής ευημερίας. Η προσέγγιση αυτή είναι πολυδιάστατη και αναγνωρίζει τις πολλαπλές παραγωγικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές λειτουργίες που επιτελούνται στον αγροτικό χώρο.

Η κτηνοτροφία βρίσκεται διεσπαρμένη στο σύνολο του αγροτικού χώρου, ο οποίος, ανεξάρτητα από το κριτήριο που χρησιμοποιείται για τον χαρακτηρισμό του, καλύπτει ποσοστό 96% της έκτασης, 37% του πληθυσμού, 93% της έκτασης της γεωργικής γης, 98% της έκτασης των βοσκοτόπων και των δασών, 82% του αριθμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, 91% της έκτασης των καλλιεργειών και σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού των αιγοπροβάτων. Επομένως, είναι προφανές ότι, η κτηνοτροφία, εάν παρουσιάζει αυξημένο βαθμό αποτελεσματικότητας στην τεχνική, οικονομική και κοινωνική της λειτουργία και κάτω από προϋποθέσεις ολοκληρωμένου σχεδιασμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μπορεί να συμβάλει στην τεχνολογική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, με την ελάχιστη δυνατή όχληση στο περιβάλλον.

2. Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται, για το 1995 και 2005, η συμμετοχή της κτηνοτροφίας στην Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής του Γεωργικού Τομέα και η συμμετοχή ενός εκάστου των κλάδων της στην Ακαθάριστη Αξία της Κτηνοτροφικής Παραγωγής. Από τα στοιχεία του πίνακα αυτού συνάγονται οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- (1) Η συμμετοχή της ζωικής παραγωγής στην ΑΑΠ του γεωργικού τομέα υπολογίζεται, για το 2005, σε 23,6% και παραμένει στάσιμη την δεκαετία 1995/2005. Η ΑΠΑ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) της Κτηνοτροφίας υπολογίζεται, για το 2005 και σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, σε 1.417,5 εκατομμ. € και συνιστά ποσοστό 17,4% της ΑΠΑ του Γεωργικού Τομέα¹.

¹ Στοιχεία 2005 Eurostat

Συγκρινόμενα στοιχεία	Εκατομμύρια €		Ποσοστά (%)	
	Γεωργικός τομέας	Κτηνοτροφία	Γεωργικός τομέας	Κτηνοτροφία
Ακαθ. Αξία Παραγωγής	12.294,8	2.903,5	100,0	100,0
Ενδιάμεσες εισροές (περιλαμβάνονται οι ζωοτροφές)	4.128,0	1.486,0	33,5	51,2
Ακαθ. Προστιθ. Αξία	8.166,8	1.417,5	66,5	48,8
Δείκτης: ΑΑΠ			100,0	23,6
Εισροών			100,0	36,0
ΑΠΑ			100,0	17,4

Πίνακας 2. Εγχώρια παραγωγή και εισαγωγές κτηνοτροφικών προϊόντων (Στοιχεία 2003)

Προϊόντα	Εγχώρια παραγωγή* (χιλ. τόνοι)	Εισαγωγές** (χιλ. τόνοι)	Αξία (εκατομ. €)
Κρέας:			
• Χοιρινό	128,7	198,7	332,2
• Ορνίθειο	177,0	59,8	88,1
• Βοδινό	58,8	117,1	388,0
• Αιγοπρόβειο	114,7	16,9	56,6
	479,1	392,5	864,9
Γάλα:			
• Αγελάδων	746,0		
• Αιγο-προβάτων	1.120,0		
	1.866,0	116,1	86,9
Σύνολο (κρέας+γάλα)	2.345,1	508,6	951,8

* Πηγή: ΥπΑΑΤ, ** Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 3. Το ισοζύγιο κτηνοτροφικών προϊόντων (Στοιχεία 2004, σε εκατομ. €)

Συγκρινόμενα στοιχεία	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Ισοζύγιο
Ευρωπαϊκή Ένωση	1.454,4	163,7	-1.290,7
Τρίτες Χώρες	161,4	66,3	-95,1
Σύνολο	1.615,8	230,0	-1.385,8

- (2) Η συνολική εκατοστιαία αύξηση της ΑΑΠ μεταξύ 1995 και 2005 υπολογίζεται σε 23%, με μέση ετήσια εκατοστιαία αύξηση 2,3%, όση περίπου και εκείνη της ΑΑΠ φυτικών προϊόντων.
- (3) Η συμμετοχή των επιμέρους κλάδων της κτηνοτροφίας στην ΑΑΠ ζωικών προϊόντων, για το 2005, υπολογίζεται σε 58,7% για την αιγο-προβατοτροφία, 19,2% για την βοοτροφία, 9,9% για την πτηνοτροφία 7,8% για την χοιροτροφία και 4,4% για τα λοιπά ζώα. Εξάλλου, η συνολική εκατοστιαία μεταβολή της ΑΑΠ των κύριων κλάδων της κτηνοτροφίας, την περίοδο 1995/2005 υπολογίζεται σε 30,2% για την αιγο-προβατοτροφία, 26,7% για την βοοτροφία, -3,7% για την πτηνοτροφία και 0% για τη χοιροτροφία.
- (4) Από τα στοιχεία του Πίνακα 2, που αφορούν στην παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων και στις εισαγωγές, συνάγεται ότι, οι εισαγωγές κρέατος και γάλακτος είναι, αντίστοιχα, της τάξεως των 392 χιλ. τόνων (82% της εγχώριας παραγωγής) και 116 χιλ. τόνων (6,2% της εγχώριας παραγωγής). Η αξία των εισαγωγών κρέατος και γάλακτος υπολογίζεται, για το 2005, σε 951,8 εκατομμ. € και, μαζί με την αξία των εισαγόμενων ζώων ζώνων και των γαλακτοκομικών προϊόντων (κυρίως τυριών), ανέρχονται σε 1.616 εκατομμ. €, καλύπτει ποσοστό 56% της Ακαθάριστης Αξίας της κτηνοτροφικής παραγωγής (2.903,5 εκατομμ. €) και συνιστά τη δεύτερη μεγαλύτερη εκροή οικονομικών πόρων για εισαγωγές μετά από εκείνη που αφορά στα καύσιμα.
- (5) Το ισοζύγιο των κτηνοτροφικών προϊόντων (ζώντα ζώα, κρέατα, γαλακτοκομικά προϊόντα, δέρματα και ζωικές ίνες), με στοιχεία του 2004, υπολογίζεται όπως στον Πίνακα 3 (τα ποσά σε εκατομμύρια €).
- (6) Η αντικατάσταση των εισαγωγών χοιρείου (198,7 χιλ. τό-

νους) και ορνιθείου (59,8 χιλ. τόνους) κρέατος, η πραγματοποίηση εξαγωγών ορνιθείου κρέατος πιστοποιημένης ποιότητας και η υποκατάσταση των εισαγωγών νωπού γάλακτος και μικρού μέρους των γαλακτοκομικών προϊόντων, είναι απολύτως εφικτοί στόχοι. Εξάλλου, η αύξηση της παραγωγής της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας κατά 50% είναι, επίσης, απόλυτα εφικτός μεσοπρόθεσμος στόχος, με σημαντική αύξηση των εξαγωγών φέτας. Οι εφικτοί αυτοί στόχοι προσδιορίζουν αύξηση της Ακαθ. Αξίας Κτηνοτροφικής Παραγωγής κατά 1.470 εκατομμ. €, η οποία αντιστοιχεί σε αύξηση της ΑΑΠ της κτηνοτροφίας κατά 50% και αύξηση της ΑΑΠ του γεωργικού τομέα περίπου κατά 12%.

3. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

3.1. Τα βασικά προβλήματα της κτηνοτροφίας

Από τα όσα προαναφέρονται συνάγεται ότι η κτηνοτροφία, στην Ελλάδα παραμένει στάσιμη με φθίνουσα τάση, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για ανάπτυξη της. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης της κτηνοτροφίας θα προκαλέσει και σημαντική αύξηση της φυτικής παραγωγής, προκειμένου να καλυφθούν οι εισροές της κτηνοτροφίας, οι οποίες καλύπτουν το 52% της ΑΑΠ που προσδιορίζει και συνιστούν, κατά το μεγαλύτερο μέρος, αξία ζωοτροφών. Στην πραγματικότητα η κτηνοτροφία αποτελεί ένα εκτεταμένο βιολογικό εργοστάσιο μετατροπής γεωργικών προϊόντων και βοσκήσιμης ύλης σε ζωικά προϊόντα. Το εργοστάσιο αυτό αποτελεί βασική υποδομή για κάθε αγροτικό χώρο και πρέπει, με τεχνικά εφικτές και οικονομικά συμφέρουσες μεθόδους και με κοινωνικά αποδεκτές παρεμβάσεις, να καταστεί τεχνικά αποτελεσματικό, οικονομικά βιώσιμο, περιβαλλοντικά ελάχιστα οχληρό και κοινωνικά ωφέλιμο.

Η πραγματικότητα αυτή δεν έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη στο σχεδιασμό της γεωργικής ανάπτυξης. Μέχρι τώρα δεν έχει γίνει σημαντική προσπάθεια για τη διερεύνηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της Χώρας στην παραγωγή ζωικών προϊόντων και για την διασφάλιση, σε μακροχρόνια βάση, των βασικών προϋποθέσεων για την αξιοποίησή του. Οι συσσωρευμένες συνέπειες της απουσίας Κτηνοτροφικής Πολιτικής, υποχρέωσαν την Ελληνική Κτηνοτροφία να στηρίζεται σε αναποτελεσματικές συναρτήσεις παραγωγής, να είναι τεχνολογικά απαξιωμένη και να χαρακτηρίζεται ως ο ελλειμματικότερος κλάδος της Ελληνικής Οικονομίας. Τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει συνοψίζονται σε τρία, είναι αλληλοπροσδιοριζόμενα και παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 2.

² Υποκατάσταση εισαγωγών χοιρείου και ορνιθείου κρέατος 420 Υποκατάσταση γάλακτος και μέρους των γαλακτοκομικών προϊόντων 200 Αύξηση αιγο-προβατοτροφίας 830.

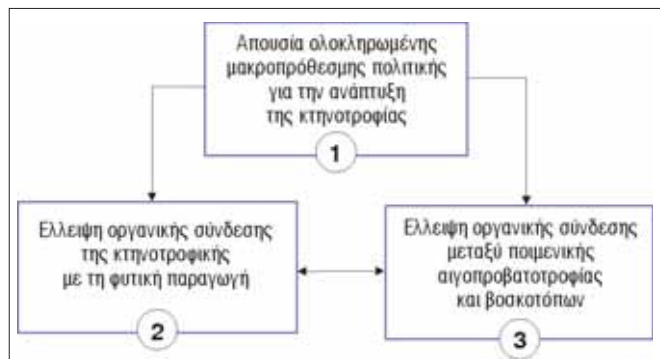
3.2. Βασικοί Άξονες παρεμβάσεων

Η λύση των προβλημάτων αυτών απαιτεί την πραγματοποίηση προσχεδιασμένων παρεμβάσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να ενταχθούν οργανικά/προγραμματικά στα πλαίσια τοπικού, περιφερειακού και εθνικού σχεδιασμού αναδιάρθρωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων (καλλιεργειών, βοσκοτόπων, εκτροφών και μονάδων μετασυλλεκτικού χειρισμού και πρώτης μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων). Μια τέτοια προσπάθεια επιχειρεί το ΥΠΑΑΤ με τις μελέτες αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών στις Περιφέρειες της Χώρας και, κυρίως, με την πρόθεσή του να αξιοποιήσει τα όσα προέκυψαν από την ανάλυση, τη σύνθεση και τη διαβούλευση που έγινε για κάθε μία από τις δεκατρείς Περιφέρειες της Χώρας, ώστε να διαμορφωθεί τεκμηριωμένο πλαίσιο στόχων και παρεμβάσεων αγροτικής πολιτικής με τοπικές, περιφερειακές και εθνικές διαστάσεις, απαραίτητο για την αποτελεσματική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων της περιόδου 2007-2013. Το σύνολο των προσχεδιασμένων παρεμβάσεων για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, θα μπορούσαν, για την οικονομία της ανάλυσης, να ενταχθούν σε δύο αλληλοεξαρτώμενους άξονες προτεραιότητας:

Πρώτος άξονας: Εκπόνηση τεχνοκρατικά τεκμηριωμένου προγράμματος Ανάπτυξης της Κτηνοτροφίας σε Εθνικό, Περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ώστε να προκύψει στοχοθετημένος και μακροπρόθεσμος ποσοτικός και χωροταξικός προσδιορισμός της φύσεως και του μεγέθους των παρεμβάσεων: Ο σχεδιασμός της «κτηνοτροφικής ανάπτυξης» πρέπει να λάβει υπόψη: (i) το εθνικό και το ευρύτερο διεθνές περιβάλλον στο οποίον διαμορφώνονται οι συνθήκες αγοράς των γεωργικών προϊόντων, (ii) τις διαθέσιμες υπηρεσίες τεχνικής και χρηματοδοτικής υποστήριξης του συστήματος της γεωργίας, (iii) το Κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο υποστήριξης της γεωργικής και της αγροτικής ανάπτυξης, όπως εκφράζεται με το “Ευρωπαϊκό Πρότυπο Γεωργίας³” και το νέο θεσμικό πλαίσιο υποστήριξης της αγροτικής ανάπτυξης (υποστήριξη της υπαίθρου με βασικά έργα

³ Το πρότυπο αυτό έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Στηρίζεται σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που είναι ή δύνανται να καταστούν τεχνικο-οικονομικά αποτελεσματικές, εντασόμενες, με αμφιπλεύρου ωφελιμότητας εταιρικές σχέσεις, σε αγροδιατροφικές αλυσίδες, οι οποίες, με σταδιακά φθίνουσα υποστήριξη και με τις κατάλληλες τεχνολογικές και οργανωτικές προσαρμογές, πρέπει να καταστούν τεχνολογικά αυτοδύναμες, οικονομικά βιώσιμες και ανταγωνιστικές.
- Εφαρμόζει μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον, ικανές να προσφέρουν προϊόντα ποιότητας, που ανταποκρίνονται στις επιθυμίες των καταναλωτών.
- Περιλαμβάνει διαφοροποιημένες μορφές παραδοσιακής γεωργίας, οι οποίες είναι προσανατολισμένες στη διατήρηση/προστασία/προαγωγή της εικόνας της υπαίθρου και της ζωτικότητας των αγροτικών κοινωνιών.
- Υποστηρίζεται από απλή και κατανοητή αγροτική πολιτική, η οποία καθιστά σαφές ότι οι δαπάνες που η ίδια συνεπάγεται, δικαιολογούνται από τις υπηρεσίες τις οποίες η κοινωνία ζητά να προσφερθούν από τους γεωργούς.

Διάγραμμα 2. Τα κυριότερα προβλήματα της ελληνικής κτηνοτροφίας.

υποδομής, νέα ΚΑΠ με τις αποδεσμευμένες και μη επιδοτήσεις, ΕΠΑΑ, άλλα καθεστώτα ενισχύσεων), μέσω του οποίου θα καταστεί εφικτή η χρηματοδότηση του κόστους των αναγκαίων παρεμβάσεων. Στα πλαίσια του θεσμικού αυτού πλαισίου και του γενικότερου σχεδιασμού για την οργάνωση του αγροτικού χώρου, το ΥΠΑΑΤ θα σχεδιάσει χωρικά διαφοροποιημένες παρεμβάσεις:

◀ **Παρεμβάσεις σε αγροτικές περιοχές, στις οποίες καθίσταται δυνατή η οργάνωση και λειτουργία τεχνολογικά αυτοδύναμων και οικονομικά βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.** Στις περιοχές αυτές πρέπει να χωροθετηθούν οι εκτροφές επιχειρηματικής μορφής πτηνοτροφίας, χοιροτροφίας και αγελαδοτροφίας. Οι εκτροφές αυτές, όταν λειτουργούν σε οικονομικό περιβάλλον με προβλέψιμες μεταβολές και χρησιμοποιούν την κατάλληλη τεχνολογία και οργάνωση, συγκροτούν μεγάλης κλίμακας βιολογική βιομηχανία μετατροπής προϊόντων φυτικής παραγωγής σε ζωικά προϊόντα. Οι μονάδες που συγκροτούν τη βιομηχανία αυτή πρέπει και μπορούν να είναι: (i) τεχνικο-οικονομικά αποτελεσματικές, με την έννοια ότι παράγουν προϊόντα υψηλής ποιότητας, με κόστος συμβατό με το σύστημα των τιμών της αγοράς, (ii) εισοδηματικά αυτοδύναμες, με την έννοια ότι το μέγεθός τους διασφαλίζει εισόδημα τουλάχιστον ίσο με τον εισοδηματικό στόχο της περιφέρειας στην οποία λειτουργούν και (iii), κοινωνικά αποδεκτές, με την έννοια ότι η λειτουργία τους προκαλεί την ελάχιστη δυνατή περιβαλλοντική όχληση, τα προϊόντα ικανοποιούν τα επιθυμητά standards υγιεινής και οι καθημερινές συνθήκες παραγωγής (σταυλικές εγκαταστάσεις, εξαιρισμός, ύδρευση, διατροφή) είναι ζωοτεχνικά σωστές και περιοδικά ελεγχόμενες από τις αρμόδιες Υπηρεσίες. Η χωροθέτηση των μονάδων επιχειρηματικής κτηνοτροφίας στις περιοχές αυτές απαιτεί την θεσμοθέτηση ζωνών ειδικών χρήσεων (κτηνοτροφικά πάρκα) με αριστοποίηση των τιμών των παραμέτρων που προσδιορίζουν την τεχνολογική τους δομή, την αποτελεσματική τους λειτουργία, την περιβαλλοντική τους προσαρμογή και την κοινωνική τους αποδοχή.

◀ **Παρεμβάσεις σε αγροτικές περιοχές μειονεκτικών διαρθρώσεων:** Στις περιοχές αυτές χωροθετούνται, κυρίως, οι εκτροφές ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας και οι λίγες της ποιμενικής βοοτροφίας. Οι εκτροφές ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας, μικρού μεγέθους είναι βασική δραστηριότητα των ορεινών, των άλλων μειονεκτικών και των

νησιωτικών περιοχών. Η έκθεση των αιγο-προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην αγορά απαιτεί την μετατροπή τους σε "επιχειρήσεις", υποχρεωμένες να προσαρμοστούν σε περιβαλλοντικούς περιορισμούς. Η δυσκολία προσαρμογής των μονάδων αυτών σε νέα πρότυπα, οφείλεται και σε ενδογενείς περιορισμούς, όπως είναι: η συρρίκνωση και η γήρανση του πληθυσμού, ο μεγάλος αριθμός και η μεγάλη διασπορά των αιγο-προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων, η δυσχέρεια στην αξιοποίηση της βοσκήσιμης ύλης των βοσκοτόπων και στον εφοδιασμό με χονδροειδείς ζωοτροφές καλής ποιότητας και χαμηλού κόστους και οι δυσμενείς συνθήκες σταυλισμού. Επομένως, η βελτίωση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας της ποιμενικής αιγο-προβατοτροφίας θα συμβάλλει σημαντικά στην ευημερία των τοπικών κοινωνιών των προβληματικών περιοχών της Χώρας και στην ελαχιστοποίηση των οχλήσεων στο περιβάλλον, εάν διασφαλιστούν δύο προϋποθέσεις:

- (1) Χωροθέτηση Οργανωμένων Χώρων Σταυλισμού (ΟΧΣ) αιγοπροβάτων, δυναμικότητας 10-15 κτηνοτροφικών οικοπέδων, για ανέγερση ισάριθμων ιδιωτικών ποιμνιοστασίων, συγκεκριμένων προδιαγραφών, από κτηνοτρόφους με ποίμνια των 150 έως 250 ζώων, οι οποίοι θα αγοράζουν ή και θα ενοικιάζουν, με μακροπρόθεσμες συμβάσεις, τα οικόπεδα και θα εντάσσονται στο καθεστώς «Σχέδια Βελτίωσης», προκειμένου να συγχρηματοδοτηθεί το κόστος ανέγερσης των ποιμνιοστασίων. Οι ΟΧΣ, που θα ανήκουν σε ομάδες κτηνοτρόφων ή/και σε ΟΤΑ, απαιτούν μικρή σχετικά έκταση η οποία πρέπει κατάλληλα να οργανωθεί και να ρυμοτομηθεί (κτηνοτροφικά οικόπεδα) και να διασφαλίζει πρόσβαση, υδροδότηση, ηλεκτροδότηση και βασικές υποδομές ψυχορροσυντήρησης/αποθήκευσης του γάλακτος, αποθήκευσης συμπυκνωμένων ζωοτροφών (silos) και προληπτικής κτηνιατρικής περιθαλψης.
- (2) Οργανική σύνδεση των ΟΧΣ με τους βοσκοτόπους, ώστε η διατροφή των ποιμνίων να στηρίζεται: (i) στη βοσκήσιμη ύλη οργανωμένων βοσκοτόπων, κατά την θερινο-φθινοπωρινή περίοδο και, (ii), σε ελεγχόμενη συμπληρωματική διατροφή κατά την χειμερινο-εαρινή περίοδο. Μία τέτοια οργάνωση προϋποθέτει την οριοθέτηση και νομοθετική διευθέτηση των θεμάτων που σχετίζονται με την ορθολογική χρήση των βοσκοτόπων και τη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητάς των, ώστε τα ποιμνία του κάθε ΟΧΣ να έχουν στη διάθεσή τους συγκεκριμένη έκταση βοσκοτόπων, για προσχεδιασμένη και ελεγχόμενη βόσκηση βάσει εγκεκριμένου διαχειριστικού σχεδίου που θα λαμβάνει υπόψη την βοσκοικανότητα (απολήψιμη βοσκήσιμη ύλη) και την βοσκοφορτώση (αριθμός ζώων, χρόνος παραμονής, περιοδική βόσκηση). Μόνον έτσι οι βοσκότοποι θα αποκτήσουν αειφόρο παραγωγική λειτουργία οργανικά συνδεδεμένη με ορισμένο αριθμό ποιμνίων, με ορισμένο σύστημα ελεγχόμενης βόσκησης και με προσχεδιασμένο σύστημα διαχείρισης.

Δεύτερος άξονας: Οργανική σύνδεση της φυτικής με τη ζωική παραγωγή: Η σύνδεση αυτή είναι βασικής σημασίας

και δύναται να προσδιορίσει σοβαρή αύξηση του Ακαθάριστου Εγχωρίου Γεωργικού Προϊόντος. Οι εκτροφές επιχειρηματικής μορφής πτηνοτροφίας και χοιροτροφίας στηρίζονται στην ολοετή κατανάλωση συμπυκνωμένων τροφών φυτικής παραγωγής, όπως είναι το κριθάρι, το σιτάρι, το καλαμπόκι και τα υπολείμματα της αλευροβιομηχανίας και η σόγια, ως βασική πηγή φυτικών πρωτεϊνών, ενώ εκείνες της αγελαδοτροφίας χρειάζονται, απαραίτητως και χονδροειδείς ζωοτροφές χαμηλού κόστους.

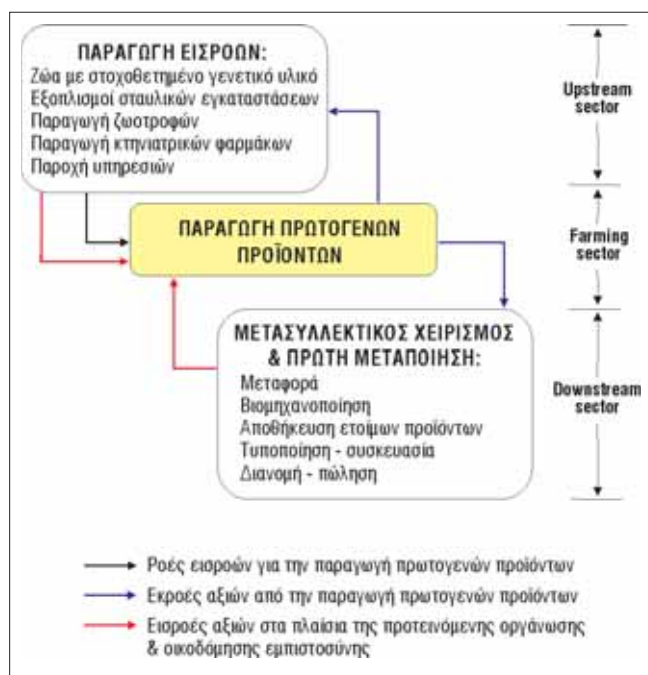
Η προσχεδιασμένη κάλυψη των διατροφικών αναγκών της κτηνοτροφίας από την εγχώρια παραγωγή προϋποθέτει αμφιπλεύρου ωφελιμότητας δεσμεύσεις σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ αρδευομένων πεδινών περιοχών και ημιορεινών και ορεινών περιοχών, εις τρόπον ώστε, χωρίς μεσάζοντες, να δημιουργηθεί εταιρική σχέση μεταξύ αυτών που παράγουν τις ζωοτροφές και εκείνων που τις καταναλώνουν, ώστε ν' αποφευχθούν οι μεταφορές χονδροειδών ζωοτροφών από μεγάλες αποστάσεις, οι οποίες αυξάνουν το κόστος και η έλλειψη χονδροειδών ζωοτροφών, σε τοπικό επίπεδο, που προσδιορίζει υπερβολική αύξηση των τιμών και, ως εκ τούτου, ασύμφορη τη χρησιμοποίησή τους.

Εκτιμάται ότι η κάλυψη των διατροφικών αναγκών της κτηνοτροφίας στο σημερινό της μέγεθος, απαιτεί 2.200.000 τόνους καλαμποκιού, 3.000.000 τόνους φθινοπωρινών σιτηρών και μεγάλες ποσότητες χονδροειδών τροφών, η παραγωγή των οποίων χρειάζεται έκταση τουλάχιστον 10 εκατομμ. στρεμμάτων γεωργικής γης, από τα οποία τα 5 εκατομμύρια πρέπει να είναι αρδευόμενα. Εξάλλου, η προσπάθεια για ανακύκλωση των υποπροϊόντων μετασυλλεκτικού χειρισμού και πρώτης μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων σε πρώτη ύλη παραγωγής μιγμάτων ζωοτροφών, όταν είναι μαζική και ποιοτικά ελεγχόμενη, θα οδηγήσει σε μείωση του κόστους διατροφής, το οποίο, σε επιχειρηματικής μορφής εκτροφές, καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού κόστους παραγωγής.

3.3. Βασικές προϋποθέσεις για την εφικτότητα και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων

Η εφικτότητα και η αποτελεσματικότητα των προαναφερομένων παρεμβάσεων απαιτεί την εκπλήρωση δύο βασικών προϋποθέσεων:

- (1) Ανάκτηση της δανειοληπτικής ικανότητας των κτηνοτρόφων ώστε να καταστεί εφικτή η ανάληψη πρωτοβουλιών για εκσυγχρονισμό και διεύρυνση του εγκατεστημένου παραγωγικού δυναμικού.
- (2) Υπογραφή προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ:
 - (i) της ΑΤΕ, ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου και άλλων Τραπεζών που θα ενδιαφερθούν για στοχοθετημένη και επιβλεπόμενη συγχρηματοδότηση του κόστους των παρεμβάσεων και,
 - (ii) των εκλεγμένων εκπροσώπων των κλάδων της κτηνοτροφίας, ότι αναλαμβάνουν να εκπληρώσουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
 - ✓ Να ιδρύσουν αποτελεσματικές Διεπαγγελματικές Οργανώσεις, ικανές, μεταξύ των άλλων, να εγκαταστήσουν

Διάγραμμα 3. Αξίες που παράγονται πριν και μετά την πρωτογενή παραγωγή.

μηχανισμούς ποσοτικής, ποιοτικής και χρονικής προσαρμογής της προσφοράς στη ζήτηση, μέσω δικτύου αποτελεσματικής και συνεχούς πληροφόρησης, στην οποία θα έχουν άμεση πρόσβαση όλες οι μονάδες του κλάδου.

- ✓ Να προωθήσουν την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ των μονάδων ενός εκάστου κλάδου, ώστε να δημιουργηθούν ευνοϊκές οικονομίες κλίμακας στην προμήθεια των βασικών εισροών, στο χειρισμό και την πρώτη μεταποίηση των κτηνοτροφικών προϊόντων, με λίγες και αποτελεσματικές “αλυσίδες” συμβολιακά διασυνδεδεμένες, ικανές να εφαρμόσουν σύγχρονες μεθόδους τεχνικού και χρηματο-οικονομικού management. Το τμήμα της αξίας των τελικών προϊόντων που δημιουργείται μέσα στην κτηνοτροφική εκμετάλλευση γίνεται συνεχώς και μικρότερο. Μεγάλο μέρος της αξίας δημιουργείται από δραστηριότητες που προηγούνται της πρωτογενούς παραγωγής και πολύ μεγαλύτερο από δραστηριότητες μετά την πρωτογενή παραγωγή. Η άποψη αυτή τεκμηριώνεται από το Διάγραμμα 3. Επομένως, αποτελεί πρόκληση, για τις οργανώσεις των κτηνοτρόφων, να αναλάβουν την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία κυκλωμάτων προμήθειας κτηνοτροφικών εισροών, το μετασυλλεκτικό χειρισμό και την πρώτη μεταποίηση, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση και διανομή των κτηνοτροφικών προϊόντων, με κύριο σύνθημα την “οικοδόμηση εμπιστοσύνης”, με την έννοια ότι, καμία πλευρά δεν θα εκμεταλλευθεί τις αδυναμίες της άλλης, αλλά θα υποστηρίξει την άρση τους, με κύριο στόχο την ανακύκλωση μέρους των κερδών των κυκλωμάτων αυτών σε κτηνοτροφικά εισοδήματα.

- ✓ Να κινηθούν προσχεδιασμένα στην εφαρμογή εξελισσομένων πρακτικών που συμβάλλουν στη μείωση του

κόστους παραγωγής και στην ικανοποίηση της αυξανόμενης κοινωνικής ευαισθησίας για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την παραγωγή προϊόντων ποιότητας και υγιεινών standards και να πειθαρχήσουν σε νέα πρότυπα παραγωγής, των οποίων οι κύριες συνιστώσες είναι: (i) η χρησιμοποίηση ζώων κατάλληλου γενετικού δυναμικού, κυρίως, όταν αυτό συνδέεται με τα χαρακτηριστικά επώνυμων προϊόντων (όπως π.χ. η φέτα), (ii) η βελτίωση των συνθηκών σταυλισμού των ζώων, (iii) η ελαχιστοποίηση των οχλήσεων στο περιβάλλον, κυρίως στο έδαφος και στη χλωρίδα, (iv) η προβολή και καθιέρωση της ταυτότητας των προϊόντων, με σαφή αναφορά στις υπηρεσίες που ενσωματώνουν, ώστε να είναι εφικτή η σύγκριση τιμών μεταξύ απολύτως ομοειδών προϊόντων και η τεκμηρίωση ότι οι αυξημένες τιμές προσδιορίζονται από το κόστος των πρόσθετων υπηρεσιών που ενσωματώνονται στο προϊόν, προκειμένου να ικανοποιηθούν ειδικές απαιτήσεις⁴.

- ✓ Να αναδείξουν την αναγκαιότητα στοχοθετημένης ανάπτυξης της γεωργικής έρευνας σε καίρια θέματα που αφορούν στην κτηνοτροφία, όπως π.χ. είναι: (i) η ανάδειξη, βελτίωση και αναπαραγωγή αυτοχθόνων φυλών μικρών μηρυκαστικών που συνδέονται με την παραγωγή ορισμένων προϊόντων αλλά και ζώων υψηλού γενετικού δυναμικού, κυρίως στη χοιροτροφία, ώστε να υπάρχει προσφορά παραγωγικών ζώων εγχώριας παραγωγής, (ii) η πληρέστερη αξιοποίηση των υποπροϊόντων της γεωργίας και των βιομηχανιών μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων στη διατροφή των ζώων για τη διεύρυνση των εναλλακτικών σιτηρεσιών ελαχίστου κόστους, (iii) η μελέτη των θεμάτων που σχετίζονται με την προληπτική κτηνιατρική περίθαλψη των ζώων και την εφαρμογή αποτελεσματικών και χαμηλού κόστους προγραμμάτων πρόληψης για τις επιχειρηματικές μονάδες, (iv) η μελέτη οικονομικού τρόπου διαχείρισης των υγρών και στερεών αποβλήτων των μονάδων επιχειρηματικής κτηνοτροφίας, (v) η χωροθέτηση, οργάνωση και λειτουργία κτηνοτροφικών πάρκων, (vi) η ίδρυση Ομαδικών Χώρων Σταβλισμού Αίγο-προβάτων, σε συνδυασμό με την οργάνωση και ορθολογική αξιοποίηση της βοσκοϊκανότητας των βοσκοτόπων, (vi) η αξιοποίηση της παραγωγής του γάλακτος αιγών, για παραγωγή ειδικών τυριών ή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων.

⁴ Για παράδειγμα: Η κοινωνική απαίτηση για την προστασία “των δικαιωμάτων των ζώων”, προσδιορίζουν αυξημένο κόστος παραγωγής. Η οριακή αυτή αύξηση του κόστους πρέπει να είναι μικρότερη από το αντίστοιχο οριακό έσοδο. Εάν αυτό δεν συμβαίνει και εάν οι αυξημένες δαπάνες απορροφούν ολοκληρωτικά το αποτέλεσμα των προσπαθειών για τη βελτίωση των κλασικών παραμέτρων της παραγωγικότητας (γενετικό δυναμικό, διατροφή, οργάνωση πωλήσεων κ.α.), χρειάζονται ειδικοί χειρισμοί ώστε οι κτηνοτρόφοι να εισπράξουν τις αυξημένες δαπάνες όχι κατ’ ανάγκη μέσω των τιμών.

Ολοκληρωμένες λύσεις εξοπλισμού κτηνοτροφικών μονάδων

ΜΕ ΤΗ ΣΙΓΟΥΡΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ

**ΑΜΕΛΚΤΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΥΠΩΝ STRANGKO ΔΑΝΙΑΣ
ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΙΚΑ - ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ - ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΙΚΑ**

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ
BAUER ΑΥΣΤΡΙΑΣ**

**ΕΝΣΙΡΩΔΙΑΝΟΜΕΙΣ
TRIO LIET**

**ΑΜΕΛΚΤΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΑΓΕΛΑΔΩΝ
STRANGKO ΔΑΝΙΑΣ**

**ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ
ΣΦΥΡΟΜΥΛΟΙ
ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ
ΧΑΡΜΑΝΙΕΡΕΣ**

**ΓΕΝΗΤΡΙΑΣ
ZORDAN
ΙΤΑΛΙΑΣ**

**ΘΗΛΑΣΤΙΚΕΣ
LEGRAIN**

Επικοινωνήστε σήμερα μαζί μας.

Κοντά σας με 42 αντιπροσώπους σε όλη την Ελλάδα

SYLCO Hellas / Κ. ΣΥΛΑΙΟΣ Α.Ε.

Γιαννιτσών 103 - 546 28 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Τηλ: 2310 515 122 - FAX: 2310 530743

http:// www.sylco.gr email: info@sylco.gr